

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ИлъэсыкIэ еджэгъум Адыгеир фэхъазыр

Тыгуасэ УФ-м и Премьер-министрэу Дмитрий Медведевым шолъырхэр зэкIэ зыхэлэжьэгъэхэ видеоконференцие зэхичэжъагъ. Еджаплэхэр илъэсыкIэ еджэгъоу къэблагъэрэм зэрэфагъэхъазырыгъэхэм ар фэгъэхъыгъагъ.

Правительствэм ипашэ пэублэ псалъэу къышIыгъэм гъэсэныгъэр агъэкIэжыныу зэрэрагъэжъагъэр, ащ пае сомэ миллиарди 120-м ехъу бюджетым къызэрэщыдалтытагъэр, ащ шыщэу сомэ миллиард 60-р зыфагъэнэфагъэм зэрэпэIуагъэхъагъэхэр къышыхигъэщыгъ. ПстэумкIи еджэплэ мин 35-мэ гъэкIэжыныу IофшIэнхэр анэсыгъ. Мыгъэ еджэплэ 63-рэ кIэу ашIыгъэу атIушчышт, кIэлэеджэкIо нэбгырэ миллион 13-м ехъу илъэсыкIэм еджаплэхэм ачIэхъащт. Джащ фэдэу

кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэмкIэ гухэлъэу яIэхэми, апшъэрэ еджаплэхэм альэныкIэ Iоф зыдэшIэгъэн фаехэми Дмитрий Медведевыр кIэлэу къатегушылагъ.

Нэужым Курганскэ, Алтайскэ, Новгородскэ хэкухэм илъэсыкIэ еджэгъум зызэрэфагъэхъазырыгъэм ахэм япашхэр къытегушылагъэх, Краснодар крайм псэу къышчыгъэм иягъэ зэригъэкIыгъэ еджаплэхэр зэрэзтырагъэуцожьхэрэми Премьер-министрэм зыщигъэгозагъ. Джащ фэдэу УФ-м

ошIэ-дэмышIэ IофхэмкIэ, хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ иминистерствэхэм, «Роспотребнадзорым», гъэсэныгъэмкIэ Министрствэм, нэмыкIхэм япашхэр къэгушылагъэх.

Адыгеим ылъэныкIэ видеоконференцием хэлэжьагъэх АР-м и Лышъхъэу ТхакIушынэ Аслъан, Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ министрэу Хъуажэ Аминэт, «Роспотребнадзорым» АР-мкIэ и ГъэIорышIаплэ ипашэу Аджырэ Аслъан, УФ-м ошIэ-дэмышIэ

шIэ IофхэмкIэ и Министрствэ АР-мкIэ и ГъэIорышIаплэ ипашэу ГъунэжыкIо Мурат. АР-м и Лышъхъэ видеоконференцие ужым республикэм ит еджаплэхэр зэкIэ илъэсыкIэ еджэгъум зэрэфагъэхъазырыгъэхэр, бюджет зэфэшъхъафхэм къахэхыгъэу пстэумкIи сомэ миллион 512-м ехъу ащ зэрэпэIуагъэхъагъэр къыIуагъ.

— Арэу щытми, тиеджаплэхэр шыкIэгъэнчъэхэу тIон тIэкIыштэп, — къыхигъэщыгъ ащ. — ГъэцкIэжыныр хэр нахыбэу зыщыкIагъэхэр,

кIэлэеджакIохэм шхыныгъо стырхэр зыщарамытыхэрэр, гъэстыныпхъэ шхъуантIэ зэмышIэллагъэхэр джыри тIэх, нэмыкIэу къэпIон плэкIыштыри макIэп. Арышъ, охътабэ тетемыгыашIэу шыкIагъэхэр дэдгъэзжыныхэм тыпылът. ИлъэсыкIэ еджэгъоу къэблагъэрэм пае кIэлэегъаджэхэми, кIэлэеджакIохэми, ны-тыхэми сыгу къыздэлэу сафэгъушIо.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Тыгуасэ АР-м и Лышъхъэу ТхакIушынэ Аслъан ООО-у «Газконсалтинг» зыфиIорэм ипашэу Валерий Исай ригъэблэгъагъ. ЗэIуIэгъум хэлэжьагъ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэ депутатэу Аульэ Вячеслав.

ХэнэIосыхъэхэмэ, ахъщэ къыхалъхъащт

Республикэм иэкономикэ хэIоныгъэ езыхъышIыгъэу, инвестициехэр къыхэзылгъхъан гухэлъ зилэ пстэури ягуапэу къызэрэрагъэблагъэхэрэр, Iоф адашIэным зэрэфэхъазырхэр ТхакIушынэ Аслъан къы-

Iуагъ, анахыбэу инвесторхэмкIэ хъопсагъоу яIэхэм ягугъу къышIыгъ.

«Газконсалтинг» чIыдагъэмрэ гъэстыныпхъэ шхъуантIэмрэ якъыдэгъэкIыжыны ылъэныкIэ IофшIаплэ къэ-

зытыхэрэм я Урысые объединение хэхъэ. Валерий Исай яIофшIэн зэрэгъэпсыгъэм, гухэлъэу яIэхэм къатегушылагъ. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, илъэситIу хъугъэ ныIэп объединение зыщылэр, джыри лъэшэу

заушъомбгъунэу игъо ифагъэхэп, тапэкIэ предприятие инхэр къыхэхъанхэу щэгъуыгъ. Адыгеим инвестициехэр зыхалъхъанхэ альэкIынэу иIэ лъэныкIохэм нахь игъэкIотыгъэу зыщагъэгъуазэмэ, Iоф къыдашIэным зэрэфэхъазырхэм ащ къыкIыгъэтхыгъ.

(Тикорр.).

Гектар мини 7-м ехъу Iуахыжыгъ

Республикэм тыгъэгъэзэ гектар мин 81-м ехъу щашIагъ. Ар гъэрэкIо Iуахыжыгъагъэм нахь гектар мин 14-м ехъукIэ нахыб, иугъоижыны мафэ къэс нахь зеушъомбгъу.

Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ и Министрствэ къызэригъэгъэмкIэ, шышъхъэ-Iум и 28-м ехъулэу райони 5-мэ тыгъэгъэзэ гектар 8266-рэ ашыIуахыжыгъ, ащ гектар телыгъэу центнер 19,8-рэ къырахы, пстэумкIи тонн мин 16,4-рэ фэдиз къахыжыгъ. Районхэу

тыгъэгъазэр зыщыIуахыжыхэрэм ашаугъоижыгъэ гектар пчъагъэу къащырахыгъэмрэ: Джаджэр — 3598-рэ, 20,9-рэ, Шэуджэныр — 2330-рэ, 20,5-рэ, Кошхъаблэр — гектар 1133-рэ, 14,7-рэ, Теуцожьы — 615-рэ, 18,7-рэ, Красногвардей-

скэр — 590-рэ, 20,3-рэ. Мыекъопэ, ТэхъутэмыкIо районхэм ыкIи къалэу Мыекъуапэ япхыгъэ хъызмэтшIаплэхэм тыгъэгъазэм иIухыжыны джыри ащыфежъагъэхэп.

Ащ дакIоу республикэм игубгъохэм былымIускIэ агъэфедэшт силосыр зыхашIыкIырэ натрыфым иIухыжыны ащэкIо. Мы IофшIэныр Мыекъопэ, ТэхъутэмыкIо, Шэуджэныр районхэм афэшъхъафэу адрэ райони 4-мэ ащызэхъагъ. Гектар мини 2,1-м ехъоу къа-

гъэкIыгъэм шыщэу тыгуасэ ехъулэу Iуахыжыгъэр гектар 733-рэ, зы гектары центнер 16,4-рэ фэдиз къытыгъ.

Лэжыгъэ къэзытышт натрыфэу мыгъэ Iуахыжыны фаер гектар мин 21,3-м тIэкIу къэхъу. Ар гъэрэкIо аугъоижыгъагъэм нахь гектар мин 13-м фэдиз хъазыркIэ нахыб. Ащ фэдэ натрыфым иIухыжыны джыркIэ зыщыфежъэгъэхэ закъор Теуцожь район ары. Ащ гектари 170-у щаугъоижыгъэм гектар те-

лыгъэу центнер 30 къырахыгъ.

А пстэумэ адакIоу пынджымрэ соемрэ яIухыжыны хъазырэу къэблэгъагъ. Мыгъэ аугъоижыныу губгъохэм арылът пындж гектар мини 5,2-м ехъу. Ар къызщагъэкIыгъэр районищ: ТэхъутэмыкIоуаер — гектар 3517-рэ, Красногвардейскэр — гектар 1225-рэ, Шэуджэныр — гектар 467-рэ. Соем рагъэубытыгъэр пстэумкIи гектар мини 4,3-м фэдиз хъазыр. Ащ иIухыжыны зыщыфежъэгъэхэ закъор Джаджэ район ары, ащ гектар 90-у щыIуахыжыгъэм изы гектар центнер 14 къытыгъ.

ЛЭХЪУСЭЖЪ
Хъаджэрэтыбый.

Тильэпкьэгъухэу къэ-зыгъээзжыкхэрэм лэпылэгъу афэхугъэ-ным пае Адыгэ Рес-публикэм и Лышхьэ зэхицэгъэ комисси-ем изэхэсыгъо джыр-э-благъэ шыагъ. Ар зэ-рицагъ комисси-ем итхьаматэу, АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат. Зэ-хэсыгъом хэлэжы-гъэх Адыгэ Респу-бликэм и Лышхьэ ыкIи АР-м иминистрэхэм я Кабинет я Админи-страция ипашэу Вла-дислав Федоровыр, Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэп-кьэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъу-гъэм иамалхэмкIэ и Комитет и Тхьаматэу Шхьэлэхъо Ас-кэр, министрствэхэм, комитетхэм ятхьаматэхэр, ти-лъэпкьэгъоу къэзыгъээзжыкхэрэм, нэмыкIхэри.

Янэплъэгъу рагъэкIышщтхэп

гъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэм-кIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамал-хэмкIэ и Комитет и Тхьаматэу Шхьэлэхъо Аскэр, IэкIыбым кы-кIыжыкхэр тильэпкьэгъухэр шы-лэныгъэм хэгъэгъозжыкхэри. Ахэм кызы-ралыгъэмкIэ, Сирием кыкIыжы-гъэ нэбгырэ 236-рэ непэ Адыгеим щэпсэу. Общественнэ фонд зха-щэгъу, ащ кыхьэрэ ахьщэ Iэпы-лэгъур чIыплэ кIын ифэгъэ тильэп-кьэгъухэм алэагъахэ. Джащ фэ-дэу къэкIожыгъэ унагъохэр охь-тэ гъэнэфагъэкIэ зэрысыщт унэ-хэр къафагъотых, апэрэ мэзищым тефэрэ унапкIэр афаты. Ащ нэ-мыкIэу студентхэм (ахэр нэбгы-рэ 41-рэ мэхъу) мазэ къэс сомэ мини 3 зырыз араты.

Тильэпкьэгъоу Адыгеим къэ-зыгъээзжыкхэрэм ащыщыбэмэ Иоф ашIэнэу зэрэфаехэр зэлукIэм кышщалагъ. Ятхьылхэр зафа-гъэпсыхэхэкIэ, цыфхэм ИофIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ Гупчэм зы-фагъээзныш, шхьагъэ сэнэхьа-тэу иIэм, зытегъэпсыхьагъэхэм ялгытыгъэу ИофIэнIэхэр къазэ-рафагъотышщтхэр джэуапэу пащэ-хэм къатыжыкхэ.

Тильэпкьэгъоу къэзыгъээзжы-гъэхэм псэуплэхэр аритынхэу рес-публикэм мы уахьтэм амал зери-мыIэри зэлукIэм кышщалагъ. Ау Мэфэхьаблэ унэ шашIын алъэкIы-нэу зэкIэ фаехэм чIыгу Iахьхэр аратыштых, мыхэм апае гектар 89-рэ кыпаутыгъ. Къэлогъэн фае-ыпэкIэ Сирием кыкIыжыкхэу унэгъо 18-мэ Мэфэхьаблэ чIыгу Iахьхэр зэрашаратыгъэхэр. Мы лъэныкъомкIэ пэрыохъу гори щыIэп.

КИАРЭ Фатим.

АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат егъэзыгъэ Иоф-кIэ Сирием кыкIыжыкхэ тильэ-пкьэгъухэу зэлукIэм къырагъэблэ-гъагъэхэм шIуфэс сэлэм къари-хыгъ ыкIи дахэкIэ къытхьа-жыкхынхэу афэлъауагъ. Нэужым кIэкIэу ялофхэм язытэт зыщигъэ-гъозагъ. Зэхэсыгъор зэдэгущы-лэгъу шыкIэм тетэу кIуагъэ. Сири-ем щыщ тильэпкьэгъухэр зыгъэ-гумэкIырэ Иофыгъохэр шхьэны-гъэу Премьер-министрэм къыфало-тагъэх. Ахэм кызыралыгъэмкIэ, гузжыбогъу ИофкIэ ашхьэ къыра-хыжыкхын фаеу зэрэхьугъэм кыхьэкIэу ящыкIэгъэ тхьылхэр зэ-кIэ аIыгъхэп. Адыгеим щыпсэун-хэмкIэ фитыныгъэ къаратыным ар пэрыохъу фэхъу. Мы гумэкIыгъом изэшIохынкIэ фэгъэкIотэн горэ

къафашIыным кIэлъэлухэу, кощын ИофхэмкIэ республикэ гъэлоры-шIапIэм илофышIэхэр федеральнэ къулыкъум фэтхагъэх. Ау Урысы-ем илэ хэбзэгъуэуцугъэхэм атетэу зекIонхэ фаеу джэуап къараты-жыкхэ. Зэхэсыгъом кызырэхьы-хагъэщыгъэмкIэ, упчIэм изэхэ-фынкIэ IэкIыб къэралыгъо Иоф-хэмкIэ Министерствэм джы рес-публикэм ипашэхэм зафагъээзщт.

Тильэпкьэгъухэм ягумэкIыгъо-хэм икъоу зэрашыгъауазэр Къум-пыл Муратэ кыхыгъэщыгъ ыкIи сыд фэдэрэ лъэныкъокIи анаIэ зэ-ратырагъэтышщт, Iэпылэгъу къа-зэрэфэхьышщтхэр къариуагъ.

Джащ фэдэу зэхахьэм кышщы-гушыагъэх Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къэ-ралхэм ащыпсэурэ тильэпкьэ-

Уз шынагъом зеушъомбгъу

Тигъэзет кызырэхьыгъагъэу, те-хьагъу узэу «лихорадка Западно-го Нила» зыфиIорэр Адыгеим кылыгъэсыгъ ыкIи ащ зы са-бий цыкIу илIыкIыгъ. Джыр-э-благъэ федеральнэ къэбарлгы-гъэIэс агентствэу «Регнумым» инэкIубго кызырэхьыгъэмкIэ, уз шынагъом Урысыем етIупщыгъэу зыщешъомбгъу. Мы мафэхэм яхьулIэу те-хьагъу узэр анахьы-бэу зыцагъэунэфыгъэхэр Волго-град хэкур ары. Ащ кыкIэлъэ-кIох Ростов, Астрахань хэкухэр, Къалмыкы, Адыгеир. Специа-листхэм зэрагъэунэфыгъэмкIэ, мы уз шынагъор анахьыбэу кызы-щекIокIырэр анахь зыщыфэбэхэ ыкIи шынгъагъэ анахьыбэу зыдэ-щылэхэ шьолгырхэр арых.

Шьугу кэджэгъэжыкхын, узым изехьакохэр аргъоир, бамыкIыр ыкIи цыгъо-шъуаехэр арых. Узым инэшанэхэм ащыщых птхъу-Iут-хьур, пльыр-стырыр, шхьэузыр, гу жэоныр. Джащ фэдэу те-хьагъу узэр зыхьэжыныхьэкIэ, шхьэ-куцI узым зиушъомбгъун ылъэ-кIышщт.

Те-хьагъу узэр анахьыбэу кы-зыщекIокIырэр США-р ары, ащ нэбгырэ 40 илIыкIыгъ. Мафэ къэс мы узым ыпкъ кыкIэу сымаджэ-хэм япчъагъэ хэхъо зэпыт. Зэ-кIэмкIи Америкэм ишъолгыр зэ-фэшхьафхэм ащыпсэурэ нэбгырэ миным ехъум те-хьагъу узэр яла-гъэу агъэунэфыгъ. Мы уз шына-гъом изехьакохэм ягъэкIодынкIэ доллар мин 82-рэ штатым къафи-тупщыгъ. Урысыер пштэмэ, шьо-лгырхэм ащыщхэу узэр зыца-гъэунэфыгъэхэм япчъагъэ мы илэсым нахьыб. Шышхьэлэу ма-зэм и 17-м ехьулIэу ащ фэдэ хьу-гъэ-шIэгъи 127-рэ Урысыем ша-гъэунэфыгъ, нэбгыриплI илIы-кIыгъ.

Непэрэ мафэм ехьулIэу Волго-град хэкум зэкIэмкIи нэбгыри 129-мэ мы узэр кыаутэкIыгъэу шагъэунэфыгъ. Ростов хэкум джырэ уахьтэм ехьулIэу ащ фэдэ хьугъэ-шIэгъэ 17 кышщыагъэ-щыгъ, зыпари илIыкIыгъэп. Узыр кызыутэкIыгъэхэр зэкIэ сымэд-жэ-щым чIэлых, ахэм япсауныгъэ изытет уигъэрэзэнэу щыт.

«Роспотребнадзорым» и ГъэIо-рышIапIэ илофышIэхэм зэрагъэ-унэфыгъэмкIэ, анахьыбэу мы узыр кызыутэкIыгъэхэр дачэхэм ащыпсэухэрэр арых. Аргъойхэу ыкIи бамыкIэхэу ахэм ащылэхэр нахь макIэ шIыгъэнхэм пае хэку бюджетым сомэ миллиони 4,4-рэ, адрэ сомэ миллионыр муниципалитетхэм къатIупщыгъ.

Астрахань хэкум те-хьагъу узэр нэбгырэ 31-мэ кышщыутэкIыгъ, зы нэбгырэ ащ илIыкIыгъ. Къалмы-кыбым мы гъэмафэ илэсэ 63-рэ зы-ныбж хьулыфыгъэм а узыр иIэу сымэджэщым кышщыагъэщыгъ. Хьулыфыгъэм ипсауныгъэ изытет дэигъэ нахь мышIэм, врачэхэм ар къагъэнжыкхын алъэкIыгъ.

УФ-м икъэралыгъо санитар врач шхьаIэу Геннадий Онищен-кэр шьолгырхэм япашэхэм къа-джагъ те-хьагъу узэу «лихорадка Западного Нила» зыфиIорэм зи-мыушъомбгъуным пае аргъойхэм ыкIи бамыкIэхэм ягъэкIодынкIэ пэ-шIорыгъэшэ Иофхьабзэхэр зэра-хьанхэу.

(Тикорр.).

«ЗыкIыныгъэм икавказ форум» зыфиIорэ Темыр Осетием икъэлэ шхьаIэ шы-шхьэлум и 24-м щыкIуагъэм зэкIэмкIи нэбгыри 100-м ехъу хэлэ-жъагъ. Ар зыфэгъэхьыгъагъэр Урысыем лъэпкъ по-литикэу илгыр зыфэдэр ары.

Адыгеим илIыкIохэр хэлажъэх

ИахьитIоу гошчыгъэхэу Иоф ашIагъ. Иофыгъохэу «Лъэпкъ зэпэуцуныгъэхэр: лъэпкъ мы-рэхьатныгъэм кыкIэгъэгъыгъэ-нымкIэ лъэпкъ объединение-хэм мэхъанэу яIэр», джащ фэ-дэу «ШхьхэгъэгъыпэкIэ Кав-казым къэзыгъээзжыкхэрэр: яунэ къагъээзжыа, хьауми чIы-пIакIэм зышщырагъэсэжъа?» зы-фиIорэ Иофыгъохэм атегушы-лагъэх.

Гъэзетэу «Мир Кавказу» зы-фиIорэм иредакторэу Анато-лий Сидаковым кызырIуа-гъэмкIэ, зытегушыIэнхэу агъэ-нэфэгъэ Иофыгъохэм мэхъанэ-шхо яI. Лъэпкъ зэфэшхьаф-хэм ягумэкIыгъохэр зыфэдэхэр къыралотыкIыхэзэ, зэдэгущы-

лэгъу шыкIэм тетэу форумыр рагъэкIокIыгъ.

— Форумым политикэ нэша-нэ иIагъэп. Ар зыкIыгъэхэтша-гъэр Кавказым ис цыф лъэпкъ-хэм Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэ-ныр, гумэкIыгъоу къэуцухэрэр зэшIохыгъэнхэр арых нахь, хабзэр дгъэмысэнэу арэп, — кыIуагъ редакторым.

Иофхьабзэм къырагъэблэ-гъагъэх Темыр Кавказым ыкIи нэмыкI шьолгырхэм яхэбзэ-ухъумакохэр. Ахэм ахэтых Москва щыщ цыф цIэрыIохэу Максим Шевченкэр, Гейдар Джемаль, Людмила Алексее-вар. Джащ фэдэу форумым хэлэжъагъ Адыгеим илIыкIо купы.

КIэу кыыхэхьащт

Ионыгъом и 1-м кышщегъэжъагъэу егъэджэн про-граммэхэм предметыкIэ къахэхьащт. Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъокIэ я 4-рэ классхэм арысхэм тхьамафэм зы егъэджэн сыхьат яIэщт диным ыкIи светскэ шэн-зекIуакIэхэм афэгъэхьыгъэу.

Предметыр шIокI имыIэу зэрагъэшIэн фаехэм ащыщ. КIэлэеджакIом зэригъэшIэщт ежым ыкIи янэ-ятэхэм кыыха-хьрэм елыгытыгъэу чыристан, ислэам, иудейскэ ыкIи буддий-скэ культурэхэр, е дунэе дин культурэр, е диным емыпхы-гъэ шэн-зекIуакIэхэр (светскэ этикэр).

ЕджэпIэ программэм а пред-метыр зэрэхагъэхьагъэр ауко-дыеу щытэп. Непэрэ шыIакIэу зэкIэм апшъэу ахьщэр зыщы-щытым, гушхьэ байныгъэ пIуныгъэм мылгыкур ыкIылу зы-щыхьурэм, сабийхэм дэгъумрэ дэимрэ зэхафынэу амал яIэп. Хьалэлныгъэм, гукIэгъум, зэ-фагъэм, шьыпкьагъэм, яхэгъэ-гу шIу алъэгъуным апэчыжэ ахэр мэхъух. Гушхьэ байны-гъэ-нэхъи пIуныгъэ зымыгъо-тыр кIэлэцIыкIум цыф тэрэз хэшIыкIыгуа, ары непэ зэ-кIэми анахь Иофыр.

Гушхьэ байныгъэм кыкIы-рэр цыфым иIэклоцI дунай идэхагъ ары. Ау ны-тыхэу са-бийхэм арагъэшхышщтыр ашальэщтыр ягумэкI хэ-мыкIэхэу къэзычхьыхьэхэрэм пIуныгъэм Иоф ащыгъушщэу, сабийм иIэклоцI дунай игъэ-псын алэклэIэу непэ бэрэ кыыхьыкIы. ПIуныгъэр непэ ана-хьэу зэпхыгъэр ныбжыкIэм иIэкIыб дунай. Ар зыкIэхьопсэу зыфакIорэр гушхьэ байны-гъэм пэчыжэ: IэнатIэу ыгъоты-шщтыр, ашкIэ зэрэдэкIоешщтыр, унэр, машинэ дэгъур арых. Ахэр зылэхэр ары ныбжыкIэ-хэр зэхьуапсэхэрэр, щысэ зы-тырахьхэрэр.

СИХЪУ Гоцнагъу.

ОшIэ-дэмышIэ ИофхэмкIэ къулыкъоу АР-м щыIэм къеты

Мы мафэхэм шыблэ-пчыкIэ оешхо жьыбгъэ хэтэу респу-бликэм кышщыхьышщт. Ащ ыпкъ кыкIэу ошIэ-дэмышIэ Иофхэр къэ-хьунхэ алъэкIышщт. Транспорт лъэпкъ зэфэшхьафхэм ялофшIэн-кIэ, зэтегъэуцожьын ыкIи лъэгэпIэ ИофшIэнхэмкIэ пэрыохь-хэр щыIэщтых, электричествэ ыкIи зэпхыныгъэ рыкIуапIэхэр ыгъэфыкхонхэ, тэрэзу мыгъэпытэгъэ е жьы хьугъэ къэбар гъэ-лэзгъэпIэ инхэр зэхэтэкхонхэ, псэупIэ-коммунальнэ хьы-з-мэтэхьапIэхэм ялофшIэн зэпыун, псыдчэхьыпIэхэр гъэсэгъэ-хэ хьун алъэкIышщт.

ИныбжыкІэгъум сэнэхъатэу кыыхихыгъэм хъалэлэу рэлажъэ

Зигугъу кысшыщтыр Адыгэ-кьалэ иящэнэрэ гурыт еджаплэу Лъэустэн Юсыф ыцлэ зыхырэм адыгабзэмрэ литературэмрэкІэ икІэлэгъаджэу, бэмышлэу кызыхыгъэ мафэр хэзыгъэуэфыкІыгъэ ЗекІогъу Гошнагъу ары.

ЗекІогъу зэшхыгъусэхэу Исхакъэр Сэламэтрэ яунагъо зэгурылоньгъэ илээу, адыгагъэр цагъэлэплэу, шэн-хэбзэ зэхыткІэхэр ягунэхэу, Іофшлэныр шІу шалэгъоу Шыханчэрыехаблэ дэсыгъэхэм ащыщыгъ. Ащ фэдэ унагъом кыихыгъэ, шапІугъэ Гошнагъо ипшэшъэжыгъэум кысшыгъэжыгъэу Іэдэбныгъэ хэлэу, хъупхъэу, чанэу, Іофшлэныр икІасэу, нахыжъхэм шъхэкІафэ афишлэу кытэджыгъ.

Зэшхыуищым янэрэ ятэрэ ядунай захъожым ахэм ашъхыгъэ итыгъэр, зыналэ атэзгъэтыгъэр, езыгъэджагъэхэр, непэ кызынэсыгъэм ягушІагъуи, ягукъауи адэзыгошырэр ашнахыжъэу РусІан.

Гошнагъо кІэлэгъэджэ сэнэхъатэм ишылэныгъэ гъогу рипхыгъ. Пчыхъэллыкъое гурыт еджаплэр кызыеухым Адыгэ кыралыгъо кІэлэгъэджэ институтым шеджагъ. Ащ ыуж Іофшлэныр Адыгэ-кьалэ дэт гурыт еджаплэу N 1-м шыригъэжыгъ. Апэ вожатэу Іофшлэныр, етІанэ бэ темышлэу урысыбзэм-

рэ литературэмрэкІэ кІэлэгъэджэу агъэнэфагъ. 1980-рэ илээсым кьалэм игурыт еджаплэу N 3-м рагъэблэгъагъ. Джащ кысшыгъэжыгъэу непэ кызынэсыгъэм пащэм егъэджэн-ІуныгъэмкІэ игуадзэу Іофшлэныр ыкІа адыгабзэмрэ литературэмрэкІэ регъаджэ.

Пшъэрылэ шъхыалэу Гошнагъо иІэр кІэлэгъэджэу шІэныгъэ куухэр аригъэгъотынхэр, адыгэ лъэпкъым итарихъ дэгъоу ашІэу, шыІэныгъэм илэныкыо пстэухэм хэшылкІ афырялэу гупшысэхэу, ныбджэгъуныгъэм, зэкъошныгъэм уасэ афашІэу Іугъэнхэр ары.

Мэхъанэшхо зэритхэрэм ащыщ ныбжыкІэхэм шъхэкІэфэныгъэ ахэлъхыгъэныр, нахыжъхэм лыгъэныгъэ афашІэу, янэ-ятэхэм, зыщыщ лъэпкъым ядахэ, ящытхыу ягъэІогъэныр, тикъэралыгъошхо шІу ягъэлэгъуыгъэныр. Адыгабзэмрэ литературэмрэкІэ кІэлэгъэджэу шІэныгъэ дэгъухэр ялэхэм фэшІ егъэджэн сыхытхэр нахъ гъэшІэгъонэу зэрэзэхытхытхы иамал зэфшъхыафхэр, Іофшлэныр пэрыгъэу шылэхэр кызыфегъэфедэх. Ауштэу

акылыгъэ хэлэу иІофшлэныр зэрэзэхытхы ишІагъэклэ икІэлэгъэджэу кьалэ ыкІа республикэ олимпиадэхэм ахэлажъэхэрэм шІэныгъэ куухэр кьащэгъэлэгъонхэ альэкІы, хэ-гъэуэфыкІырэ чыплэхэр кьащыдахы.

ЗекІогъу Гошнагъо иныбжыкІэгъум шІу ылэгъурэ сэнэхъатэу кыыхихыгъэм хъалэлэу, ищытхыу идахэрэ аригъаІозэ зырылажъэрэр илээс 37-рэ хыгъэ. Іофшлэныр ифэшшэ уасэ кьафашІыгъэ кьэхы. Ащ ишыхыт апшъэрэ катэгорие зилэ кІэлэгъэджэу бэшІагъэу зэрэщытхы. Адыгэ Республикэм и Парламент, гъэсэныгъэмкІэ министерствэм, Адыгэ-кьалэ и депутатхэм я Совет гъэсэныгъэмкІэ игъэІорышлэныр, нэмыкІыбэхэми ящытхы тхылъхэр кыфагъэ-шъошагъ.

ЗекІогъу Гошнагъо тапэклі гъунэпкъаІэхэр ыштэнхэу, цыфэу кыдэлажъэхэрэм, ригъэджагъэхэм шъхэкІэфэныгъэу кьафашІырэм хигъэхъонэу, шыІэныгъэм илэгъо дахэ пхырищыгъэ гъэ мин кыгъэшІэнэу тыфэлъаІо.

НЭХЭЕ Рэмзан.

ТИЛЭПКЪЭГЪУХЭР

Натхэо Джэхъфарэ кызыщыгъэ кьоджэ цыкІоу Илькуршун (Измйр пэгъунэгъу) унэ щышІыным сыдыгъуи кІэхъоп-сыщыгъэ ыкІа кыдэхыгъэ. Янэ-ятэхэм япсэуплэ кыготэу унэ дэгъу тІо зэтэгъу ыгъэпсыгъэ ыкІа чІэхъажыгъэ. Ар дахэ ыкІа гупсэф, ау Джэхъфарэ шыкІэгъэ цыкІу горэ иІэу ылэгъэщыгъэ, шыкІэрэм гукІэ лыхыуштыгъ. Шапсыгъэ кьуаджэу ШэхэкІэй кызыэкІор ары ащ зылъыхыу-

Илькуршун адыгэ быракъыр «щигъэІагъ»

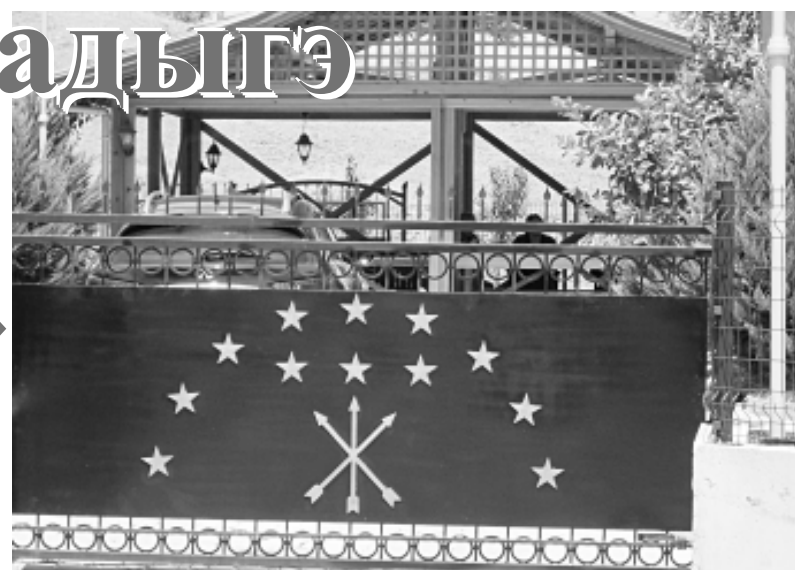
Натхэо Джэхъфарэ КІэрмыт Мухъдинэрэ.

щытхыгъэр кызыгъотыгъэр, джы Илькуршун дэт адыгэ унэм икьэлапчъэ адыгэ быракъым исурэт тет. Джэхъфарэ иунэ джы нэмыкІ унэхэм ахэкІо-кІэштэп.

ЯтІонэрэ гухэлъышІуи Джэхъфарэ джынэс кызыдырихы-

кІыштыгъ, ар кызыдэхыгъэр КІэрмыт Мухъдинэ нэІуасэ зыфэхъур ары. Джэхъфарэ кызыщыгъэу кьуаджэм дэхэр адыгабзэкІэ еджэхэу ыкІа тхэхэу загъэсэнэу фэягъ. КІэлэ-цыкІуэхэм адыгабзэр зэрагъэ-шІэнымкІэ ишІагъэу кыгъэ-

кІуагъ. Еджэным нахъ зэрегугъунхэу сабыйхэм анахъ чанхэр Адыгэ Республикэм ыгъэкІонхэу ыгъэгугъагъэх. Джар якъэкІуакІэу кІэлэцыкІу купышхо хэкужым кьэкІогъагъ. Ахэр мэфищэ шапсыгъэ кьуаджэхэм ащылагъэх, нэІуасэхэр ашыгъэх, яунэкъошхэр кы-

Натхэо Джэхъфарэ икьэлапчъэ итеплэ.

ХыакІэхэр Ацумыжъ унагъом шылэх.

хэгъэщыгъэх, цыфхэм аІукагъэх.

— Ауужырэ илээсхэм тызпытыгъэ Іофыр кыдэхыгъэу плытэмэ хъушт, — кытыІагъ Мухъдинэ. — Хэгъэу зэфэшъхыафхэм ащыпсэурэ тикІэлэцыкІуэхэр зэлыкІоухэу, зэхэхэхэу хыгъэ. Ахэм Адыгейм шеджэ зышІоигъоухэр, сатыу шызэхэзыщэнхэр, республикэм иэкономикэ ахыщэ кыыхылы-хъанхэр кьахэкІышты.

ХыакІэхэри, «Нэфым» икьэ-шъуакІоухэри зэхэтхэу адыгэ джэгум хэлэжыагъэх. Кавказ гъогу ахэмкІэ зІулахыгъэ хыгъэшъ, джыри кьэкІонхэри, кьэкІожыныхэри ахэм ахэтхы.

НЫБЭ Анзор.

Кымафэм зыфагъэхъазыры

Адыгэкъалэ ипашэу Хьатэгъу Налбий бэмышлэу зехищэгъэ зичэзыу зэлуклэгъу унэ-коммунальнэ хъызмэтыр кымафэм зэрэфытырагъэпсыхъажьырэмрэ еджаплэхэр илъэсыклэ еджэгъум зэрэфхъазырхэмрэ щатегушылагъэх. Пстэуи анахь Иофыгъо шыхъалэу зэхэсыгъом кышчалэтыгъагъ унэ-коммунальнэ хъызмэтым епхыгъэ хъызмэтзехъаплэхэм къэлэдэхсэм афагъэцклагъэ фэло-фашлэхэм ауасэхэр икьоу кызырамытыгъэхэрэр ыкли чыфабэ зэрэзтеуагъэр. Гушы-лэм пае, муниципальнэ хъызмэтшлалэу «Фэло-фашлэхэр» зыфилоу Шъхъашэкъо Руслъанэ зипашэм газэу агъэфедатгъэмкӀэ сомэ миллион 53,4-рэ ыкли электричествэмкӀэ сомэ миллионигъу чыфэу телъ.

Тыдэ кыкынышъ ащ фэдиз чыфэр хъызмэтзехъаплэм ытыжышъта? Зэлуклэм кызырэщалауагъэмкӀэ, ыпшъэкӀэ зигугъу кышытышлыгъэ хъызмэтзехъаплэм къэлэдэхсэм фэло-фашлэхэр зерафигъэцклагъэхэм фэшӀ ежъ сомэ миллион 20 фэдиз кыратыжыныу щыт. Ащ щыщэу миллион 15-м шлоклэрэр къэзытыжыныу щытыр Хьокло Аслъанбэч зипэщэ гъэорышлэкӀо компаниеу «Жилкомсервисыр» ары.

А Иофым изышлохын мыгъэпсынклагъэ хуштит. Сыда плэм газыр ыкли электричествэр кыфэзытлупшыхэрэм ренэу кыппагъэгъуштит. Арышъ, кымафэу кыблагъэрэм зы-

фэбгъэхъазыры зыхъукӀэ ар кыдэплъытэн ыкли къэлэдэхсэм, Иофшлэплэ зэфшъхъафхэм газэу, электроэнергиеу агъэфедатгъэхэм ахыщэу атефагъэм итыжын кыхъэ-лыхъэ зырамыгъэшлымэ нахъышлэу.

Къалэм ипашэ илэпылэгъоу Николай Здор зэлуклэгъум кызырэщалауагъэмкӀэ, коммунальнэ хъызмэтым Иофшлэхэм цыфхэм, Иофшлэплэ зэфшъхъафхэм фэло-фашлэхэу афагъэцклагъэхэм апае ахыщэ чыфэу ате-лыр кыалыхъыжыгъэным Иоф дамышлагъэу щытэп. Илъэс пчъагъэ хушъэ мыщ зырыгушылэхэрэр, комиссие гъэнэфэгъэм хэтхэм унагъохэр къа-кӀухъэх, агу къагъэкӀыжы, афагъэпытэ. Ау чыфэхэр кызырэтыжыхэрэ шыклэм джырэкӀэ уигъэрэзэнэу щытэп. Ауш-тэу Иофым гъунэ фэпшып лъэкӀыштит. Газырмэ электр-ичествэмрэ къафэзытлупшы-хэрэм илъэс пчъагъэм кы-клоцӀ ячыфэхэу зэтырихъагъэ-хэр зэрамытыжыхэрэр къафа-гъэгъуштит. Арышъ, МУП-у «Фэло-фашлэхэр» зыфилоуэм ыкли гъэорышлэкӀо компаниеу «Жилкомсервисым» япашэхэм чыфэхэр зытелхэм нахъ пхъашэу Иоф адашлэн, рейдхэр зэхашэнх, къамыдӀухэрэм, чыфэхэр кызымытыжыхэрэм ялофхэм судыр ахэплъэнэу шыгъэн фае.

— Мы Иофыр гъэпытэгъэн, чыфэхэм якъэугъоижын гъэлъашыгъэн зэрэфаем щэч хэлъэп, — ело Адыгэкъалэ ипа-

щэу Хьатэгъу Налбий. — Ау джаш фэдэ къабзэу чыфэ зы-телхъэ унагъохэм ахэтых фэ-ло-фашлэхэу афагъэцклагъэхэм ауасэхэу илъэс пчъагъэ хушъэу зэтырихъагъэхэр кызыфэмы-тыжышлэхэрэр. Ауштэу зэрэ-щытызэ, тызыхэт илъэсым имэзих унэ-коммунальнэ фэло-фашлэхэм апае ахыщэ фэгъэ-клотэн кыалызыхы зышлоигъо-хэу социальнэ ухъумэнымкӀэ гъэорышлалэм лъэлэу тхыль-хэр эзытыгъэхэр унэгъо 200 икӀурэп. Арышъ, къэлэдэхсэм яфитыныгъэхэр амышлэхэм, Иофшлэгъу афэхъугъэным, ама-лэу шылэхэр зыфэдэхэр агуры-гъэлогъэнхэм ИофшлэнымкӀэ ыкли социальнэу цыфхэр къэухъумэгъэнхэмкӀэ къэлэ гъэорышлалэм ипашэ фэгъэ-загъ. Непэ тызытегушылэрэр Иофыгъошху. Кымафэм фабэр уимылэныр тхымакӀэгъошхоу зэрэщытыр зымышлэрэ кыит-хэтэп. Гъэстыныпхъэ шхъуан-тлэу, электроэнергиеу дгъэфедатгъэхэм атефагъэ чыфэу ттелыр кытфэзытлупшыгъэ-хэм кытфагъэгъуштит, кы-зэрэтфамыдэщитри кытауагъ. Хъкыплэ закьоу кытфэнагъэр чыфэхэр тыжыгъэнхэр ары.

Еджаплэхэр илъэсыклэ еджэгъум ыкли кымафэм зэрэф-агъэхъазырыгъэхэм кытегушыл-агъэ къэлэ администрацием гъэсэныгъэмкӀэ игъэорышлалэ ипашэ ипшъэрлыхэр зыгъэцкӀэгорэ НатӀэкъо Мулиэт. Ащ кызырлыуагъэмкӀэ, Хьалъэ-къое ыкли Псэкъупсэ гурыт

еджаплэхэр пстэуи апэу илъэ-сыклэ еджэгъум фытырагъэп-сыхъажыгъэх. ЯтӀонэрэ, ящэ-нэрэ еджаплэхэми къафэнэ-жыгъэ шылэп. Апэрэ еджа-плэми Иофшлэнхэр шагъэп-сынклэх, илъэсыклэ еджэгъум фэхъазырхэу пэгъокӀыштых.

Муниципальнэ предприятиеу «Фэло-фашлэхэр» зыфилоуэм ипашэу Шъхъашэкъо Руслъан кымафэм зыфагъэхъазырызэ Иофшлэныбэ зэрэзшлэхэрэр зэлуклэгъум кышылауагъ. Котельнитлэми аклоцӀхэр атхъа-кӀыгъэх, агъэцкӀэжыгъэх, фабэр зэрыклошӀт трубэхэм шы-клагъэу ялагъэхэр дагъэзыжы-гъэх. Иофшлэнхэр зэрэлагъэ-кӀуатэхэрэм, планэу зэхагъэ-уцауагъэм тетэу ахэр зэрэз-шлэхэрэм щигъэгъозагъэх.

ГъэорышлэкӀо компаниеу «Жилкомсервисым» итхыма-тэу Хьокло Аслъанбэч фэтэры-бэу зэхэт унэхэр кымафэм фагъэхъазырхэзэ Иофшлэныбэ зэрагъэцкӀэрэм игугъу кы-шыгъ. Панелышхохэм ахэ-шыкӀыгъэ унэ зэтетхэм ядэп-кыхэм зэгоуцауагъэу ялэхэр агъэпытэжых, жыр, фабэр адэмыкӀыныу агъэпсых. Ащ фэдэ унэ лъэпкӀэ 16-м шыщэу ызыныкӀо фэдызыр агъэцкӀэ-жыгъах. Ахэм ячӀыунэхэр фабэу щытынхэмкӀэ ишыкӀэгъэ Иофыгъохэр зрахъэх. ЗэкӀэ унэ зэтетхэр къалэм имэфэкл ехъу-лэу кымафэм фытырагъэпсы-хъажыныхэу агъэнэфэгъ.

НЭХЭЕ Рэмзан.

ЗЕКӀОНЫР

«КСК»-м ыгъэфедэшт

Зэлухыгъэ Іахъэхэлъ обществэу «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфилоуэм ипашэхэм я Совет итхымагъэу Ахмед Билаловымрэ Къэбэртэе-Бэлкъар Респуб-ликэм и Лышхъэу Къанэкъо Арсенрэ яаужырэ зэлуклэгъу Іошхъэмафэ ылтапсэ зекӀоныр нахъышлоу зэ-хэщагъэ зэрэщыхъуш-тым щытегушылэгъэх. ЗыгъэпсэфыпӀэу «Эль-брус-Безенги» игъэп-сын, Темыр-Кавказ зе-клон кластерым кыхи-убытэхэрэ къушхъэ-зыгъэпсэфыпӀэ прое-ктхэр гъэцкӀэгъэнхэм еплъыкӀэу афырӀэхэр зэфалотатгъэх.

Нэбгыритлур зэрэз-зэгъыгъэхэм тетэу, рес-публикэм изэлухыгъэ Іахъэхэлъ обществэу шы псэупӀэу «Эльбрус» зекӀоным щыфыхъыгъэ чы-плэм хыхъэщыгъэх. Мэшлоку хылызэщэхэр зэрыклошӀт гъо-гоу зишӀын рагъэжыгъагъэр джы «Темыр Кавказым ику-рортхэр» зыфилоуэ зэлухыгъэ Іахъэхэлъ обществэм фэгъэ-загъэ хушъэ ыкли ыухъыжышӀт, ащ нэмыкӀэу гъогум щыщэу ашыгъахэм тырагъэкӀодэгъэ ахыщэми кыфаригъэгъэзэ-жышӀт. ПсэолъэшӀын Иофэу агъэцкӀэгъэнхэм доллар милли-они 2-м ехъу пӀэуагъэхъанэу пэшлорыгъэшъэу кыалытагъ.

Урысыем икӀушхъэ анахъ лъагъ ылтапсэ шагъэпсышӀт зы-гъэпсэфыпӀэм нэмыкӀэу Кавка-зым ишӀолыри 5-мэ зеклохэр кызыщыуцун алъэкӀышӀт чы-плэхэр зэрашагъэпсышӀтхэр шьугу къэтэгъэкӀыжы.

Зэлухыгъэ Іахъэхэлъ обще-ствэу «Темыр Кавказым ику-рортхэр» зыфилоуэм Иофэу ыпӀэ илыр бэ, ахэм язэшлохын сомэ миллион 600-м ехъу пӀэуа-гъэхъашӀт. Мылкъум икӀэугъо-инкӀэ кыралыгъэ зэфэшхъаф-хэм ащӀлэ банкхэмрэ компа-ниехэмрэ Иофшлэгъу къафэхъун-хэу мэгугъэх. Непэрэ мафэм ехъулӀэу евро миллион 16 зекло кластерэу Кавказым ща-гъэпсышӀтым кыхалхъанэу инвестор зэфэшхъафхэм зэ-зэгъыныгъэхэр адашлыгъэх, ахэр Китаим, Кореем, Франци-ем, Италием ашышых.

(Тикорр.).

ПЕНСИЕХЭМКӀЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Яахъщэу сомэ миллион 42-м ехъу халхъагъ

Урысыем зэрэщыгъэпсы-гъэм фэдэу, Адыгэ Республи-кэм шыпсэухэрэми 2009-рэ илъэсым, Федеральнэ хэбзэ-гъэуцугъэу «ІофшлэнымкӀэ пен-сиехэм ахыщэ зыщызӀуагъэ-кӀэрэ Іахъэу ялэм хэгъэхъожь шыклэм тетэу страховой тын-хэр зэрэхалхъэхэрэм ыкли пен-сиехэм апае мылкъу зэлугъэ-кӀэгъэным кыралыгъор кызы-рэхэлажьэрэм ехылауагъ» зыфилоу номерэу 56-ФЗ зыте-тэу 2008-рэ илъэсым мэлыл-фэгъум и 30-м аштагъэм кӀуа-чӀэ илэ зышыхъугъэм кышы-ублагъэу, кыралыгъор Иофшлэ-гъу кызыфагъэхъуэзэ аныбжъ кызысыклэ пенсиеу къара-тыштыр нахъыбэ шыгъэн амал ялэ хушъэ.

Ащ кытырэ фытыныгъэхэр кызыфагъэфедагъэх, Пенсие-хэмкӀэ фондым ичӀыплэ къута-мэхэм ишыкӀэгъэ лъэлэу тхыль-хэр аратыгъэх ыкли цыфымрэ кыралыгъомрэ здыхэлажъэхэ-зэ пенсиехэм апае мылкъу зэ-

ІугъэкӀэгъэным ехылауагъэ Программэм непэ ехъулӀэу Адыгеим шыпсэурэ нэбгырэ 8135-рэ хэуцауагъ. 2009-рэ илъэ-сым кышышублагъэу чы-фымрэ кыралыгъомрэ мылкъу ІахъкӀэ зыщызэдыхэлажъэ-хэрэ Программэм хэтхэм ыужкӀэ пенсиеу кыратыштыр нахъыбэ шыгъэным фэшӀ страховой тынхэу сомэ милли-он 42-м ехъу кыатыгъ. Ащ щыщэу сомэ миллион 6-р 2012-рэ илъэсым зэлугъэкӀагъ.

Япенсие пае зэлугъэкӀэрэ мылкъум хэгъэхъожь шыклэм тетэу хагъэхэрэ тынхэр Про-граммэм хэуцауагъэхэм чыфэт организациехэмкӀэ ежъ-ежы-рэу е Иофшлалэу зылутихэм ибухгалтериекӀэ кыкӀыхъэзэ атынхэ алъэкӀыштит. Сомэ мини 2-м кышышублагъэу мин 12-м нэсэу илъэсым кыкӀылоцӀ цы-фым зытыкӀэ, джаш фэдиз сомэ пчъагъэ кыралыгъоми кыфы-хэгъэхъожышъ, исчет ахыщэу щызӀулауагъэр нахъыбэ мэху.

А сомэ пчъагъэр зэтыгъоу е мазэ пӀпчъ телытэгъэ Іахъ-Іахъу исчет ибгъэхъан плъэ-кӀыштит.

ЯщӀнэрэ лъэныкьоу гъэп-сыгъэу, цыфыр зылути Иофшлэ-плэри кыралыгъо Программэм хэлэжъэн ылъэкӀыштит. 2011-рэ илъэсым икӀэуххэм кызырра-гъэлъэгъуагъэмкӀэ, зигугъу къэтшӀырэ кыралыгъо Про-граммэм хэхъэгъэ цыфхэр зылу-тыхэ Иофшлэплэ 77-рэ а Про-граммэм хэлэжагъ, яІофы-шлэхэм хэгъэхъожь шыклэм тетэу страховой тынхэр афа-тыгъэх. Программэм тегъэп-сыкӀыгъэу кыатыгъэ страховой тынхэр пенсиехэм апае мылкъу зыщызэлукӀэрэ счэтэу цы-фым кыфызӀулахыгъэм ихъа-гъэх ыкли ыужкӀэ ахэр инве-стициехэм ахэлхъэгъэнхэм ыкли фэдэ кыагъэтыгъэным фэшӀ гъэорышлэкӀо компани-ехэм, пенсиехэмкӀэ мыкӀэра-лыгъо фондхэм е кыралыгъо гъэорышлэкӀо компаниеу

«Внешэкономбанкым» ара-тыгъэх.

Мыщ дэжыым зэкӀэми агу къэтэгъэкӀыжы 2013-рэ илъэ-сым ичӀэпыогъу мазэ и 1-м нэ-мы Программэм ухэуцон зэрэ-плъэкӀыштит. Ащ пае узы-щыпсэурэ чыплэм Пенсие-хэмкӀэ фондым ичӀыплэ къута-мэу щылэм ифэхъошэ лъэлэу тхыль ептын фае е кыралыгъо фэло-фашлэхэмкӀэ портал Зэ-икӀэу (<http://www.gosuslugi.ru>) кызыфэбгъэфедэн плъэкӀыштит. Хэгъэхъожь шыклэм телы-тэгъэ страховой тынхэр илъэ-сым кыкӀылоцӀ сомэ мини 2-м кышымыкӀэу зыптыхэкӀэ, джаш фэдиз кыралыгъом кыпфыхыгъэхъожьзэ илъэси 10-м кыкӀылоцӀ ар мылкъукӀэ кыбдэлэшт.

Сергей КАЛАШНИКОВ.
Урысыем ПенсиехэмкӀэ
ифонд и Адыгэ республи-
кэ Къутамэ нэбгырэ пӀпчъ
итхын зэхэщэгъэнымкӀэ
иотдел ипаш.

МЭЗДЭГУ АДЫГЭХЭР

(КъызкIэлъыкIорэр шышхьэлум и 28-м къыдэкIыгъэ номерым ит).

Нэгүф, нашхьо, урысым ехьыр, шъэожьые нашхьо гори игъус. КъэбэртэябэкIэ зэпысымыгъэу сыгушыгъэ зэхьум, осетин таксистыр бысымым урысыбэкIэ еупчIыгъ:

— Сыдыбза мыр зэрэгушыгъэр?

— Адыгабз. Адыгеим къе-кIы, — фэгуйтIу хьазырэу дымыл кырыложьыгъ.

Сыдэу щытми, гуфэбэныгъэ хэлъэу тизэдэгущыиэн згъэпсын слъэкIырэп. СыдкIэ сеупчIыгъэми, фэгуйтIу. СызэрегуцэфагъэмкIэ, илофэу къэдгъанэрэр ары зыгъэгумэкIырэр нахь, тэ-тыем ыгъэпахэрэп. ГъэшIэгъо-ныгъэп, «сикхъэ цыфы хъугъэмэ» зыщалоштыгъэ лъэхъаным хэт къыппылыныя? Сыдэу щытми,

нал сурэтышI горэм зеришIыгъэхэр гъуашэрэп, ау ышIыпагъэр арыми, тырашIыкIыжыгъэр арыми, сфызэхэфыгъэп. ТырашIыкIыжыгъээн фай. Сы-кIэлэцIыкIоу тянэхэм сырагъу-сэу станицэхэм тызахахьэкIэ, «ятхьэхэм ясурэтхэр къогъум къотых» алозэ зэрагъэшлагъо-штыгъэр сыгу къэкIыжыгъ.

Бэшлагъэу сызгъэ-гумэкIыштыгъэхэм сахэхьагъ

Бысым нэгъуцум ынэгү зэрэмэзах, ау шъузыр къызэкIэ-кIыгъ, игуапэу псынIкIэу зегъазэ. Гу тесIыхьи джыри сьлэгъугъ чылысым сачэнэу, ар зэхэугу-фыкIыгъэ хьазырэу къэлагъоу шъофым ит. МашинэкIэ укIомэ нахь Iэрыфэгъу, мыжъо гъогоу чылитIум адэкIырэр зэнкIабзэу екIуалIэ, хьопсагъоу къэлагъоу.

Дин гупчэр къалэу Мцхьетэ епхыгъагъ, адыгэхэри ащ хэтыгъэх. Ары ермэлылI гъэсагъэу адыгабзэр ор-сэрэу зышIэштыгъэм сурэт дахэу къысыгъэлъэгъугъэхэр курдж чылысхэм зы-кIязгъэхьащырагъагъэхэр. А лъэхъаным лIышхьэу Адыгеим илагъэм сурэт хьазынэхэр къыхи-утынхэ ыдэгъагъэп. Фитыгъэп. Адыгэ культурэм чIэнагъэ фэ-хъугъ.

«Ахэм ацыпэ горэ къыхэфэн шъуIуа?» — сыгукIэ зэсэложьы. Ау слъэгъугъэ чылысыр непэ станицэхэм адэтхэм зыкIи ате-кIырэп, афэдэкIабз. Унэр Iу-кIы-хьэу гъэпсыгъэ, Iоу зэпытым фэд, нэIурытышхуи иI, ар Iуми анахь лъхъанч. Ащ иунашхьэ апэрэ къащыр зытет купол лъа-гэр къытешы. Унэ шъхьалэу нахь лъагъэми купол тет, инагъэкIэ апэрэм фэдиз, ау нахь лъхъанч, апкъыхэр плъыжыбзэу къыгъэ-лыкIыгъэх, ежъ куполхэр ды-

Чылысым укычIэхьэагъэхэм «мор пшIэн, модрэр пшIэн фай» алоу къысщыхьагъэхэп, сызэрэ-зыплыхьагъэр ашIэштыгъ. Су-рэтэу слъэгъугъэхэр Урысые гупчэм къызэрикIыгъэхэр нэфа-гъэ, ащ чылысыр зэрэпхыгъэм ехьырэхьышэгъоягъ. Сыкызы-чIэкIыжым, гуфалпъэу джыри зэ сеплъыжыгъ: чылысыр джа-шъоу, мышIыхьагъэу, гъогум къыфэгъэгъагъ, ау ыкIыбкIэ чэушхо дэтыгъ. Хэтэшхо фэдиз къыубытэу шIыхьэагъэ. Чылы-сыри чэури кIагъэх.

Дымылоу сызигъусэхэр яунэ-хэм къаIушхьыгъэх. Чыристан диным ехьыллагъэу адыгабзэкIэ зыгорэхэр къалэкIэгъало сшIои-гъуагъ, ау ажэ зи къыдэсщы-шугъэп, уахьтэр мэкIагъэ. Ахь-шамым блэкIыгъагъ Мээдэгү тыкыбзсыжым. Таксистым су-рэтэу тырихыгъэхэр къышIы-жынэу игъо ифагъ. Чэщым дэу зэрильэгъурэр иушхьагъоу фэ-

фэ къэсыжыгъэх. «Тхьэшхом Iошхор иджагъу», «Зикъо Iо-дыгъэм кIо дыргъ макъэ ытхьа-кIумэ ит», «Хьэ фэмыхь кIо ри-гъэшхырэп» — ало гушIыжхьэм.

Адыгэжхэр кIом «лэукIэ» еджэштыгъэх, кIолым «лалэ» ра-Iоштыгъ. Ащ текIыгъэу сыд фэ-дэли сабийхэр «лалэкIэ» еджэ-штыгъэх.

— Нан, лалэ!

— Лэлэжъ гушэп, нынэ, бэла-хь теф зымыгъэлэлэжыгъэм, — релo пхьорэлфым ныом.

Ынэ кырифэу, гъунэм нигъэ-сэу дин зыкIи адыгэм ылэжы-гъэп. Ежъ зыфаем, ищыкIагъэм фэдиз къыхихьыштыгъэр. Нафэу зэрэщытымкIэ, сыд фэдэрэ дини Iашэрэ машIорэкIэ арагъаштэ-штыгъ, зы диным утекIынышъ, фэшхьаф дин уихьаныр IэшIэ-хэпын фай. Дакъэм нэсэу диным уфэпщылIыныр тятэжъ Iашгъэ-хэм аштагъэп зыкIи, тхьэшIошъ-хъуныгъэр чIамынэштыгъэми, ебгъэзын, гъунэм лIыгъэкIэ нэб-гъэсын лъэпкъэу щытыгъэп. Адыгагъэр, адыгэ хабзэр, адыгэ намысыр, жьыхэм ядэгъуэныр апэ итыгъ сыдрэ зэмани, сыд фэдэрэ дини чIаригъэдзыгъэп. Яхабзэхэм адиштэрэр, афикъу-штым фэдизыр динхэм къаха-хыштыгъ нахь, гъунэм нагъэ-сыгъэп, ани кырырагъэфыгъэп. Изышэ пшIырэм узэритхьалэ-жыштыр ашIэти, фэсакъышты-гъэх, ялэгъкъ къызэраухъумэ-штыр ыпэ рагъэшъыштыгъ. АрынкIи хьун Тхьэм джырэ нэс къызкIаригъэгъэшIагъэри.

Чылысхэм, мэщытхэм, сина-гогхэм, буддийскэ храмхэм бэрэ сачIэхьагъ. Уащэгупсэфы, уагъэ-рэхьаты, шIошъхъуныгъэ угу кырагъэтаджэ. Сызыщырэхьа-тыштыгъэ чIыпIэхэм зэу ашыш, анахь мылгъэмэ, джыри Iоф зы-шIэрэ Мцхьетэ ичылысышхо. Бэрэ сьчIахьэу хъугъэ сурэт Iо-фым ихьатырми, зыплыхьагъо-ми. ЗгъэшIагъоу сегупшысэ-штыгъ рэхьатыпIэ а чIыпIэм зы-кысызгъотырэм. Блужым сшIэ-жыгъэ: ижырэ адыгэхэмрэ курджхэмрэ а чIыпIэр тхьэлъэ-IупIэ шъхьафэу зэрIэм нэмы-кIэу, ядин лэжыпIэ гупчагъ. Михаил КурдианикIэ еджэхэу гъэсэгъэшхоу, синыбджэгъу хьа-лэл шъыпкъэ а чылыс шагум щычIалыхьагъ. Курдж шэхьитхэм ахалыгъэу икIи агъэлъапIэ.

Уахьтэм щыIэныгъэр зыпкъ кыыригъэуцозэ, лъэхъан пэпчъ къызэрегъафэ, къэбар мыIу хьурэпышъ, сыдигъокIи шъэф къанэрэп, зэманхэр къызэпе-чыхэшъ, кычIэужьы, ичIыпIэ еубытыжы...

Чэчэн плъыр-стыр кузефэр осетин рэхьатэу мэфэ псэум сы-къэзышхьагъэм пэчыжагъ, имашинэ быбынкIэ макIэ къэ-нэгъагъэр Налщык тигъэпсэ-фипIэ сызIуещэжым. Сшына-хьыжъ гумзагъэ къызхымыгъэ-штыгъэми, гу лъыстагъ чэщым сыкъызэрэмытыгъэр зэригуапэр.

— Къэуухыгъа уилоф?

— Ары. Ильэс пчъагъэ хъу-гъэу сызыгъапэрэр сыухыгъэ, — есложьыгъ.

Лъэхъанхэр зэблэкIых, цIыф-хэми захьожьыгъэ хьышгъэм къы-хэнэх. Ежъхэр арыба хьышгъэр зытхыгъэрэр, арэу щымытыгъэ-мэ, гъэшIэгъоныштыгъэп, хьы-шъэри къэхъуштыгъэп. Цыфыр къэхъу, мэлIэжы, бэгъаши, мэ-кIэгъаши къахэкIы. Ахэм афэдэх лъэпкъхэри, ныбжышIу зили, зимыи къахэфэ. Лъэпкъ пэпчъ ихьышгъэ егъашIо, ахэм зэу ашыш ныбжышхо зилэ адыгэ лъэпкъыр. Зы лъэпкъыжыкIэ ду-наим тетхэм ахалыгъэрэр.

КЪАТ Теуцожь.

Сыгу иль зэпытыгъ Мээдэгү сыкIонэу

нэиут хьазырэу сеупчIыгъэ тIэкIу-шъокIухэр къезгъэIуагъэх. Къуи, чэми, мэли синэплэгъу кыифа-гъэпти, занкIэу сеупчIыгъ:

— Къохэр шъохъуха?

— Хъау.

Ар сшIошъ хъугъэп, хьурэя-бзэу зысплыхьагъ шъхьае-м, щымыIэр тыдэ къисхыныгъ, шъофышхоу танэу итыр нэкIы-гъэ. Чыжъалоу Iуафыгъагъэхэн фае.

— Сыд пцIэр? — сеупчIы.

— Семэн, — къысэложьы.

УрыскIэ Семеныр ары, псын-кIэу къызгурыIуагъ.

— ПлэкъуатIэр адэ?

— Дербитов.

— ЗэрэхьурэмкIэ, Дербитов Семен зэпытэу?

— Ары.

УеупчIымэ, джэуапыр къыты-жъэу лIыр тIэкIу-тIэкIуэзэ къызэ-кIэкIыгъ. Чыгышхоу тызчIэсым къыгъэжъаурэм чIэт тIысыпIэ кIыхьэм тытес. Шъэожьые пцIэ-нэ цыкIоу зыкъэзышхьагъэр ынэ къицIыукIэу къысIоплIы-хьэ, «мыр сыдигъо тауж икIы-жыштыгъ?» ыгукIэ кыыригъэкIэу. Советхэм ялэхъан къутыр те-гъэспыхьагъэхэу талгъэныкIо исыгъэхэм Азаниев къуаджэр фэгъэгъагъ, ау нахь къэбзагъ, нахь тегъэспыхьагъэ, ибгъа-гъэхэри нахь бажэх.

Иконэхэм ямэхъанэ сышъ-гъуаз, чыристан диным чIыпIэ-шхо щаубыты, ар сэшIэти, сяуп-чIыгъ:

— Арытха шъуиунэхэм ико-нэхэр?

— Арытых.

— Шъо шъуиуни итха?

— Итых.

— Сэжугъэлэгъуна?

Зи амылоу сырашъэагъ, «сы-дигъо тауж икIыжыштыгъ?» агукIэ алоу сягуцэфагъ. УнитIум язырэм сырашъагъ. Унэхор къэ-бзэ-лъабзэу зэIыжыгъ. ПшэкIор шыгъэхэр итых псыпс фыжхэр къяхъухыгъэхэу, дэпкитIур зы-щызэолIэжырэм иконичъ пы-лъагъ. Агузэгү итым благъор зы-укIырэ шыум пчыпиджын кIы-хьэр ылыгъ. Ащ исэмэгубгъукIэ къыгот Марьер (Мерэмыр), джабгъумкIэ шыIэ иконэми пе-гъымбар ит. Ихъэп, профессио-

Хъульфыгъэм ынэгү мээхэ зэ-пытыти, бзылфыгъэм джыри зыфэгъэгъагъ:

— Сыолгъэу, динлэжъ шъхьа-Iэр гъусэ къытфэпшIынкIэ.

Хъатэ хымылхьэу, зигъэху-пхьэзэ кIиIагъ. Елбэгъу лIы шъэ-джашъэ горэ къыгъэсыгъ. ЛIы-шхор сырыф, шъхьэ хьурэешхор упхъуагъэ, ынэ бэлэшхохэмкIэ хьалэлэу къыпIоплIыхьэ, хьы-лъэу жьы къешэ, ерагъэу зегъа-зэ, ыныбжыкIи хэкIотагъ. Бэ-рэчэтыгъэ-хьалэлыгъэр къыхэ-щы. Бысымым хъуш-сыш къы-шIи тIэкIэкIыжыгъ, лIышхор игуапэу таксим къытIысхьагъ.

Тызэрэрыгушылагъэм фэдиз те-мышIэу чылысым тынигъэсыгъ, гъогур тешъо, занкIэ, зи прыо-хъу щыIэп. Кавказым чылысыбэ щысIэпгъугъ. ЗгъэшIагъоу зы пкы-гъо зэкIэми къахэзгъэщыгъ — зэкIэупкIагъэх, хэчэй-нэхэир макIэ. Гуфалпъэу уяплгъымэ, къащыр къахэщы унэхэм ягъэ-псыкIэкIэ, лъэганIэ горэм укы-зеплIыхыкIэ, ар нафэ къыпфэ-хъу. Апэу ащ гу зыщылыстагъэр Курджистан иапэрэ чылыс зы-сэлгъэгъур ары. Ащ ыцIэр «Джаври». УрымыбзэжыгъэмкIэ «къащ» къыкIырэр. ТыкIэлэцIы-кIоу гъэтхэпэ мазэм «джорэкIэ» тызэрэджэгущыгъэр сыгу къэ-кIыжыгъ. Чыристан диныр адыгэхэм къызахахьэм, «джорэ-ри» къыдэкIуагъ.

ГукъэкIыжхьэм сызэлгъа-штагъ. 1975-рэ ильэсым Ермэл-хьаблэ гъусэхэр силэхэу сышы-лагъ. ЕрмэлылI гъэсэгъэ дэдэ го-рэм тыкыхьэкIагъ. Хэгъэгү зэ-ошхом ыпэкIэ институтитIу Мо-сква къышIуухыгъагъ. Сыхъум къышхыригъажи Туапсэ къэсы-фэ чылысэу итыгъэхэр зэкIэ альэпсэжхьэмкIэ зэригъэфжы-хи, алъагъэхэм апкъыхэр сурэт-кIэ атыригъэуцожьыгъагъ. Аква-рель краскэхэмкIэ нэр пIэпихэу дахэу ыгъэкIэрэкIэгъагъэх. Курдж чылысхэу къащхэр къыз-хэщыхэрэр гум къагъэкIышты-гъэ къодыгъэп, афэдэ къэбза-гъэх. Ари згъэшIагъо икьугъагъ, охътабэ тешлагъэу сшIэжыгъа-гъэ: курджхэмрэ адыгэхэмрэ зэ-маныжым зы дин зэдалэжы-штыгъ, чыристаным зэдитыгъэх.

шъэпс егъэшъуагъэх. Инышхо-хэм апагъэхэм цIыкIу дэдэхэу куполжыгъэхэр апытых, ахэм къащхэр атетыжыых. Чылыс кIыхьэхэу кIэрыт. Бзылфыгъэм гукIэзэ къытигъэлэгъугъ чIэхьа-пIэр. Динлэжъ лIышхом мы-шъэм фэдэу хьылгъэу зыгъаззэ пчъэм фиуэнкIи къэупчIагъ:

— Шэуджэныр тыдэ шыл?

— Шэуджэныр Мээдэгү Iо-жыгъэ, — джэуапыр кыыри-жыгъэ чIэхьэпIапчъэр кыIуи-хыгъэ бзылфыгъэ Iэжъ-лъэжым.

— Шэуджэныр адыга? — се-упчIыгъ лIышхом.

— Хъау, урыс, Мээдэгү дэс,

— къысIоужьыгъ.

ПчъэшъхьаIум тет лIышхом ыIэхъуамбэхэр зэхилъхьи къащ тIо зытыридзагъ, а дэдэри осе-тин таксистым кIишIыкIыжыгъ. МыгуIахэхэу чIэхьагъэх, сэри ауж сыхагъ, зысплыхьанэу арыти мурадэу силэр.

Чылыс IоцIыр ины, нэфын, къабзэ, дэпкъыхэр лъэгэ дэдэх. Пчъэм пэчIынэгIэ дэпкъышхор иконэшхохэмкIэ гъэпкIагъэшъ, нэм псынIкIэу къыпэшIофэх. Сурэтхэр бэ, дэпкъымэ атешIы-хьагъэхэп, рамэхэм адэтхэу те-гъэпытыхьагъэх. IэпIэсэхьохэм зэрIэшлагъэхэр гъуашэрэп. Бэ-дэдэ мэхъух, инхэр къахэщых, ахэм нахь цыкIуэхэри акIыгъух. Сигъусэхэр щыгушыIэхэрэпти, сэри зысыушъэфыгъ. Шэф осты-гъэхэр кIагъэнагъэх. Урысыем ичылысышхохэу Москва, Ленинград, Смоленскэ, Ярославль адэтхэм бэрэ сачIэхьагъ, Iоф ашIэуи амышIэуи сарихьылагъ. Курджхэм ячылысышхохэми Тифлис, Мцхьетэ джащ фэдэуи сачычIэхьагъ. Ахэр зэтэкIых ячылысхэм ягъэпсыкIэки, бзэу Тхьэм зэрелэлэхэрэмкIи. Азани-ев къуаджэ ичылыс Урысыем итхэр сыгу къыгъэкIыгъэх нахь, Кавказ цыпэ хэслэгъуагъэп.

Бэдэдэ зэрамыIуагъэми, Шэу-джэным игодзэ лIышхомрэ бзы-лъфыгъэхэр адыгэбзэ гушыIэ за-улэ эфадзыгъ. Пасэм адыгэхэм чыристан диныр алэжы зыхъу-кIэ адыгабзэр къызэрэхагъахэ-штыгъэр нэрылэгъу къысфа-шIыгъ. Урымыбзэ, курджыбзэ ахэм зэрэхэтыгъэми сегуцэфагъ.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ
Республикэм лъэпкэ
ІофхэмкІэ, ІзкІыб
къэралхэм
ащыпсэурэ
тильэпкъэгъухэм
адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар
жъугъэм
иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхьалэр**
**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шъхьалэм
ианэрэ гуадзэр**
**МЭШЛІЭКЪО
САИД**

**ПшъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретарыр**

**ХЪУРМЭ
ХЪУСЕН**

**Редакциер
зыдэщытхэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
ианэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зышаушыхьаты-
гъэр:**
Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темуыр-Кавказ
чІыпІэ гъэлоры-
шІапІ, зэраушыхьа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4254
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2594**

Хэутыным
узыщкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхьатыр 18.00

Лыыхъорэм хэкІыпІэ къегъоты

«Зэкъош-
ныгъ» Мые-
къуапэ —
«Мэщыкыу»
Пятигорск —
0:0.
Шышхьэлум
и 27-м
Мыекъуапэ
щызэдешІа-
гъэх.

Зезышагъэхэр: В. Анисимов — Краснодар, П. Орел — Кропоткин, В. Бочков — Шъачэ.
«Зэкъошныгъ»: Валиев, Казаков, Мыкъо, Емкъужь, Ба-
тырбый, Жегулин (Охрименко, 90) Нартиков, Нечукин
(Абаев — 39), Датхужь (Такъый, 71), Натхьо (Ешыгуау, 54).

къум хэлэжъэн зэрымлъэкІырэр
лъэшэу ыгу къызэреорэр тлэгъу-
щтыгъэ. Гушылэгъу тызыфэхум,
къехулапгъэр шъхьакІоу зэрэщы-
тыр, тикомандэ зэрэфэгумэкІырэр
лъэшэу къыхэщыщтыгъэх.

къызаухым, нэпэеплъ шІухьафтын
ащ фашІыгъ.

Купэу «Къыблэм» зэрэщешІагъэхэр

«Торпедо» — «Дагдизель» —
4:0, «Черноморец» — «Алания-
Д» — 2:1, «Ангушт» — «Астра-
хань» — 0:1, «Митос» — «Энер-
гия» — 4:0, «Волгарь» — СКА —
1:2, «Таганрог» — «Славянский»
— 3:3, КТГ — «Биолог» — 0:1.

ЧыпІэу зыдэщытхэр

Я 8-рэ ешІэгъухэм ауж командэ-
хэр чІыпІэу зыдэщытхэр, очко
пчъагъэу яІэр зэтэгъапшхэ.

1. «Черноморец» — 17
2. «Астрахань» — 16
3. «Дагдизель» — 16
4. «Биолог» — 14
5. «Митос» — 13
6. «Славянский» — 13
7. «Торпедо» — 11
8. «Мэщыкыу» — 11
9. «Таганрог» — 10
10. «Алания-Д» — 10
11. «Олимпия» — 10
12. «Ангушт» — 10
13. «Энергия» — 7
14. «Зэкъошныгъ» — 6
15. СКА — 5
16. «Волгарь» — 4
17. КТГ — 3.

Іоныгъом и 3-м «Зэкъошныгъэр»
Ростов-на-Дону щыІукІэшт чІыпІэ
командэу СКА-м.

Сурэтым итыр: **Мыекъуапэрэ
Пятигорскэрэ яфутбол командэ-
хэм яешІэгъу къыщытырахыгъ.**

ТекІоныгъэр къыдахын ямура-
дэу футбол командэхэр Мыекъуапэ
къызэрэкІохэрэр тигъэзет къыхи-
уыгъагъ. «Зэкъошныгъэм» иешІа-
кІэ къызэреІыхыгъэр ашІэшъ, пэ-
шІорыгъэшъэу «зыкъытырагъэ-
псыхъэ». Тикомандэ ипашэхэр ащ
щыгуауазэхэу «Мэщыкыом» ІукІа-
гъэх. Емкъужь Муратэ гупчэм щешІ-
эрэмэ ащыщ хъугъэ, ухъумэн Іо-
фыгъохэр зыгъэцакІэрэмэ Мыкъо
Мурати къахъагъ, нэмыкІ зэхъо-
кІыныгъэхэр «Зэкъошныгъэм» фа-
шыгъэх. Артем Казаковыр ухъумэ-
кІо къодып, гупчэм щешІэ, шъхьэ-
кІэ Іэгуаор къызэкІидзэжыным
нахьыбэрэ фэбанэ хъугъэ. Дат-
хужь Адами зыкъызэІуехы, зы-
щищыкІагъэм теубытагъэ хэлъэу
пхъашэу апэуцужьы. Игорь Жегу-
линыр нахъ шъуамбгъоу ешІэн
зэрилэкІыщтыр тэшІэ, зэхэщэн
Іофыгъохэри ыгъэцэкІэнхэм пылъ.
Анахъ ныбжыкІэхэу Натхьо Амир-
рэ Ешыгоо Алийрэ яІэпІэсэны-
гъэкІи, ягуетныгъэкІи «Зэкъошны-
гъэм» дештэх. Республикэм ифут-
бол командэ нахьыбэкІи тыщы-
гугъын зэрэтлэкІыщтыр ары къы-
хэдгъэщырэр.

Опытнэу зиІэ Роман Удодо-
выр «Мэщыкыом» щешІэ. Нэллгъэ-
гъум зэрибгъэкІэу къэлапчъэм Іэ-
гуаор дидзэным фэхъазыр. Тиухъу-
макІохэр ащ лъыплъэщтыгъэх,
кІуапІэ бэрэ ратыгъэп. ХьакІэхэм
тикъэлапчъэ Іэгуаор къыдадзэнэу
уахътэ къыхэкІыгъ. «Мэщыкыом»
ифутболист тикъэлэпчъэІутэу Ас-
лан Валиевым ІэкІэкІи, Іэгуаор
хъагъэм зыщыридзэщтым Мыкъо
Муратэ псынкІэу къызэкІэкІо-

жыгъ, Іэгуаор къызэкІидзэжынынэу
игъо ифагъ.
Александр Нартиковыр сэмэгъу-
бгъумкІэ ыпэкІэ илгъи, ухъумақІор
къызэринэкІыгъ. ХьакІэмэ якъэла-
пчъэ благъэу екІугъ, ау тифутбо-
листмэ къэлапчъэм Іэгуаор дадзэн
алъэкІыгъэп — икъоу зэгурьІуа-
гъэхэп. Натхьо Амир гупчэм къы-
щиубли, нэбгырищ къызэринэ-
кІыгъ, дэгъоу Іэгуаор ыпэкІэ ытыгъ
шъхьае, хьакІэхэм яухъумақІо-
хэри цыхъэшІэгъоу ешІагъэх.

ЕшІэгъум зэхъокІыныгъэшІу-
хэр къыхэзылхъагъэмэ ащыщых
Ешыгоо Алийрэ Такъый Рус-
льанрэ. А. Ешыгуаор ухъумақІом
ІэкІэкІи, метрэ 15 фэдизкІэ зыпэчы-
жъэ къэлапчъэм дэуагъ, Іэгуаор
къэлэпчъэбгыкъум къыгъэлъэтэ-
жыгъ. Алий джабгъу ыкІи сэмэгъу
лъэныкъохэм къащыригъажъэ-
зэ ыпэкІэ илгъыщтыгъ, хьакІэхэм
яхъумэкІо сатырхэм бырсыр ахиль-
хъэщтыгъ. Такъый Русльани сэмэгъу-
бгъум «жыыхъарзэр» къыщиІэ-
тырэм фэдагъ, къэлапчъэм Іэгуаор
дидзэнэу чІыпІэшІу ифэгъагъ, ау
нэгъэупІэпІэгъум къыкІоцІ чІина-
гъэр ухъумақІомэ агъэфедат.

Я 50-рэ такыкъым футболист-
хэр гупчэм щызэбъныгъэх. ХьакІэ-
мэ ащыщ Александр Нартиковым
Іогъогогъо къелункІыгъ, тифутбо-
лист ащ пкъыеу пэуцужьыгъ, а уахъ-
тэм А. Нартиковым зигъэушъэбэу
къызэкІэкІоныр нахьышІугъэкІэ
енэгъуагъ. ЯтІонэрэу къызэрэфигъэ-
пытагъэр судьям къыдилыты, А.
Нартиковыр ешІапІэм къыригъэ-
кІыгъ. ЗэІукІэгъур аухыфэ Алек-
сандр тапашъхъэ щытыгъ. Зэнэкъо-

Пресс-зэІукІэр

— Гухэлъ уимыІэу зэнэкъокъум
ухэлэжъэн умылъэкІыщтэу сэлъытэ,
— къытиІуагъ «Мэщыкыом» итре-
нер шъхьалэу В. Заздравнэм. —
ТекІоныгъэр ешІэгъум къыщыдэт-
хынэу Мыекъуапэ тыкъэкІогагъ, ау
тфэгъэхъугъэп.

— Дэгъоу футбол узэрешІэщты-
гъэр къэтэшІэжъы, джы тренер
шъхьалэу Іоф ошІэ. Къэлапчъэм
шъуифутболистмэ Іэгуаор непэ да-
дзэшъугъэп. Шъуашэр пщыгъэу не-
пэ командэм ухэтыгъэмэ ащ фэдэ
амалхэр бгъэфедэнхэ плъэкІыщты-
гъэу олыта?

— Сэ футбол сешІэ зэхъум ащ
фэдэ амалышІухэр згъэфедэщты-
гъэх. ІэрышІ футбол ешІапІэу Мые-
къуапэ дэтым тызэремысагъэри
къытэгъоуагъ. «Зэкъошныгъэр» сыгу
рихыгъ. Я 50-рэ такыкъым коман-
дэм ифутболист ешІапІэм рагъэкІы-
гъэми, бысымхэр текІоныгъэм фэ-
бэнагъэх.

«Зэкъошныгъэм» ипэшэ шъхьа-
Іэу Натхьо Адамэ, клубым ипашэу
Аулъэ Рэщыдэ, тренерэу Шыумэфэ
Рэмэзанэ гушылэгъу тафэхъугъ.
Футболист пэпчэ иІэпІэсэныгъэ на-
хьышІоу къызэригъэлъэгъоштым зэ-
рэпылхэр, анахъ макІэмэ, футболи-
стІу командэм зэраштэщтым ты-
щагъэгъозагъ.

«Зэкъошныгъэм» а мафэм анахъ
дэгъоу щешІэгъэ футболистэу алъы-
тагъэр Ешыгоо Алий. ЗэІукІэгъур

Урысыем футболисткІэ и Союз и Кубок икыдэхын фэ-
гъэхыгъэ зэнэкъокъу Ставрополь щыІуагъ. 1995-рэ
илъэсым къэхъугъэ кІалэхэр зыхэт командэхэр зэдешІа-
гъэх. Адыгэ Республикэм футболисткІэ икІэлэцІыкІу-ныб-
жыкІэ спортеджапІэ икомандэ зэІукІэгъумэ ахэлэжъагъ.
Тренер-кІэлэегъаджэу, спортыкІэ мастерэу Юрий Ман-
ченкэм ыгъэсэрэ кІалэхэр тиреспубликэ ыцІэкІэ ешІагъэх.
Урысые Федерацием изэнэкъокъоу купэу «Къыблэм» хэт
командэхэм япхыгъэхэ футболист ныбжыкІэхэр арых
Ставрополь щызэдешІагъэхэр.

ЗэІукІэгъухэм якІэуххэр

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ —
«Биолог» Прогресс — 2:1, «Зэ-
къошныгъ» — «Славянский»
Славянск-на-Кубани — 2:2,
«Зэкъошныгъ» — «Мэщыкыу»
Пятигорск — 0:3, «Зэкъош-
ныгъ» — «Ангушт» Назрань —
2:1, «Зэкъошныгъ» — «Митос»
Новочеркасск — 1:0.

— Адыгеим икомандэ хэтыгъэ-
хэр, зэкІ пІоми хъунэу, 1996-рэ
илъэсым къэхъугъэх. Зы илъэскІэ

ощ нахьыжъым удешІэным спор-
тым мэхъанэ щыриІ, — къаІуатэ
тренерэу Юрий Манченкэмрэ
АР-м футболисткІэ икІэлэцІыкІу-
ныбжыкІэ еджапІэ ипашэ игуа-
дзэу Пэнэшъу Мыхьамодэрэ. —
Аужырэ ешІэгъоу тІагъэр Пяти-
горскэ ифутболистмэ тшІахы-
гъэми, тикІалэхэр дэгъоу ешІагъэ-
хэу тэлъытэ. «Зэкъошныгъэм» ятІо-
нэрэ чІыпІэр къызэрэдиыхыгъэм
фэшІ тифутболистмэ тафэгъушІуагъ.

ТиешІакІохэр

Квитенко Виталий, Толенко Мак-
сим, Манченко Юрий, Мыкъо Аб-
рек, Степаненко Сергей, ХьацІыкІу
Мурат, Дзюбин Денис, Тулпэрэ
Мурат, Кутузов Вячеслав, Кьонэ
Амир, Емельянов Александр,
Къушъхъэ Джамболэт, Кеосиди

Игорь, Юркевич Артем, Чакалов
Александр, Парфенов Дмитрий,
Адджырэ Эльдар, Майлян Мурат.

Тифутболист ныбжыкІэхэм
ащыщхэр республикэм икоман-
дэ шъхьалэу «Зэкъошныгъэм» ра-
гъэблэгъагъэх, ясэнаушыгъэ зы-
къызэрэзІуиыщтым гъэсакІохэр
пылтых.

КІЭЛЭЦІЫКІУ-НЫБЖЫКІЭ ФУТБОЛЫР

ЯтІонэрэ чІыпІэр къыдахыгъ

Сурэтым итыр: Адыгеим ныбжыкІэ футбол
ешІэкІо купэу ятІонэрэ чІыпІэр къыдэхыгъэр.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.